

Realization Level of the School Experience Course Activities Carried out by the Prospective Teachers in Elementary School Teaching Department(Inonu and Erciyes University Sample)¹

Oğuz GÜRBÜZTÜRK², Gülnur Candan GÜRLEYÜK³, Hatice ÖZGAN SUCU⁴

ABSTRACT. The aim of this study is to determine the application state of the activities within the scope of School Experience Course carried out by the prospective teachers of elementary school teaching. In accordance with this purpose, the design of the study was based on a relational survey model. The sample of the study consisted of 131 third year prospective teachers of elementary school teaching enrolled in the School Experience course at Inonu and Erciyes University Faculty of Education in 2010-2011 academic year spring semester. Data were collected through “School Experience Course Survey” developed by the researchers. The obtained data were analyzed through the SPSS package program using frequency, percentage, mean and chi-square test. Research findings show that in the general sense, prospective teachers have applied the activities within the scope of School Experience Course.

Key words: Prospective Teachers, Primary Teaching, School Experience.

SUMMARY

Purpose and Importance: The main purpose of this research is to determine the application of the activities within the scope of School Experience Course in line with the opinions of the prospective teachers in Elementary School Teaching Department at the Faculty of Education. It is important to contribute to the research on School Experience Course for the reason that this course provides a basis for Teaching Practice course lectured in two semesters in elementary teaching departments. It is also prominent to determine the level of realizing the activities within the scope of School Experience course.

Methodology: The design of the study was based on a relational survey model. The sample of the study consisted of 131 third year prospective teachers of elementary school teaching enrolled in the School Experience course at Inonu and Erciyes University, Faculty of Education in 2010-2011 academic year spring semester. Data were collected through “School Experience Course Survey” developed by the researchers. The obtained data were analyzed through the SPSS package program by using frequency, percentage, mean and chi-square test.

Results: It is found out that prospective teachers have been applying the activities in the scope of “a day of a student”, “planning the course and arranging the activities (planning the course and lecturing)”, “course management and class control”, and “school-public relation” while they have been realizing the activities partly in the scope of “preparing a semester plan”, “a day of a teacher”, “evaluating student studies”, and “organizational structure of the school”. It is also found out that prospective teachers have not applied the activities of getting information from the counselor about extra-curricular activities and committee meetings, collaborating with the cooperating teachers on the evaluation of the observation notes about a day of a teacher activity, getting information about how to prepare and evaluate the portfolios, preparing the semester plan with the counselor according to the environmental conditions of the school, reviewing the organizational chart of the school, and sharing information with the teacher about the observed student after each course. Prospective teachers’ views about the application level of the activities within the scope of School Experience course were analyzed in terms of gender for each item of the survey and it is found out that there exists meaningful differences for the items 1, 4, 5, 10, 21, 31, 38 and 47 in favor of female prospective teachers. The analyses of the survey items in terms of the faculty showed that there exists meaningful differences for the items 2, 3, 6, 15, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 44, and 45 in favor of the prospective teachers at Inonu University.

Discussion and Conclusions: Research findings reveal that prospective teachers have been applying the activities within the scope of School Experience course in general. Research findings are in parallel with the studies of Battal (1998), Alakuş, Oral and Mergen (2005), Gürbüzürk (2006), and Bektaş, Horzum and Ayvaz (2012) stating that most of the required activities for the school experience course have been realized. Besides, it is concluded that there exists meaningful difference between prospective teachers in terms of the realization of the activities in favor of female prospective teachers. Besides, a meaningful difference is found out between prospective teachers in terms of the realization of the activities in favor of Inonu University students.

¹ This article is the expanded version of a study presented in “2th National Congress on Curriculum and Instruction”, September 27-29, 2012, Bolu, Turkey.

² Asist. Prof. Dr., İnönü University, Faculty of Education, oguz.gurbuzturk@inonu.edu.tr

³ Res. Asist., Erciyes University, Faculty of Education, candangurleyuk@yahoo.com

⁴ Instr., Nevşehir University, Nevşehir Vocational School, haticeozgan@hotmail.com

Sınıf Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersi Kapsamındaki Etkinlikleri Gerçekleştirme Durumları (İnönü ve Erciyes Üniversitesi Örneği)⁵

Oğuz GÜRBÜZTÜRK⁶, Gülnur Candan GÜRLEYÜK⁷, Hatice ÖZGAN SUCU⁸

ÖZ. Bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının, okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Okul Deneyimi Dersi Anketi” aracılığıyla toplanmıştır. Anket, 2011-2012 Bahar yarıyılında İnönü ve Erciyes Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinin sınıf öğretmenliği programındaki Okul Deneyimi dersini alan 3. sınıfta okuyan 131 öğretmen adayına uygulanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi, SPSS paket programından yararlanılarak, frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve ki-kare testi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri genel olarak gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri fakülteye göre okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirilmede, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayları, Sınıf Öğretmenliği, Okul Deneyimi, Program Değerlendirme.

GİRİŞ

Ülkelerin sosyal, kültürel, ekonomik, politik açıdan gelişmişliği ve dünya ülkeleri arasında varlığını güçlü bir şekilde sürdürebilmesi, eğitime verdiği önem ve bu doğrultuda yürüttüğü politikalarla yakından ilişkilidir. Bu çerçevede eğitim hizmetlerinin temel taşı, ülkenin milli eğitim teori ve politikasını uygulamaya aktarmada önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiş olan öğretmenlerdir.

“Öğretmen, araştırmalar sonucu geliştirilen devletin eğitim politikasını uygulamaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalardan yararlanan fakat aynı zamanda bu çalışmalara problem sağlayan önemli kişidir” (Varış, 1973: 48). Bu nedenle, öğretmen adaylarının görev ve sorumluluklarının farkında olarak gerek hizmet öncesinde gerek hizmet içinde özenli biçimde yetiştirilmeleri gerekmektedir (Oğuz, 2004).

Öğretmen adaylarının, hizmet öncesinde bilgi çağına uygun, toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde çok yönlü olarak yetiştirilmesi beklenmektedir. Öğretmen adaylarının istenilen biçimde yetiştirilmesi ise onun hizmet öncesi eğitimde kazanması gereken kuramsal bilgi ve uygulama bütünlüğünün sağlanmasına bağlıdır. Çünkü, öğretmen adaylarının edindiği bilgi, ancak uygulama etkinlikleriyle anlam kazanır (Özkan vd., 2005).

Ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlar olarak Eğitim Fakülteleri, 1998-1999 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında hazırlanan programları uygulamaya başlamışlardır. Bu programlarda, ilköğretim ya da orta öğretim kurumlarında yapılacak uygulama çalışmaları için bölümlerin niteliğine göre Okul Deneyimi-I, Okul Deneyimi-II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yer verilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu bütüncül bir bakış açısıyla, uygulayıcıların istekleri ve paydaşların görüşleri doğrultusunda eğitim fakülteleri programlarını gözden geçirmiş; bu kapsamda güncellenen programlar 2006-2007 öğrenim yılından itibaren uygulanmaya konulmuştur. Bu düzenlemede, lisans programlarının zayıf görünen genel kültür boyutu zenginleştirilmiş, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri de yeniden yapılandırılmıştır (YÖK, 2007). Öğretmenlik meslek bilgisine yönelik derslerin yürütülmesi ile ilgili gerçekleştirilen son değişikliklerle, Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği dışındaki programlarında, yalnızca son sınıflarda olmak üzere, güz yarıyılında Okul Deneyimi, bahar yarıyılında ise Öğretmenlik Uygulaması dersleri konulmuştur. Sınıf öğretmenliği programlarında ise, üçüncü sınıf

⁵ Bu çalışma, 27-29 Eylül 2012 tarihlerinde Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nde düzenlenen 2. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

⁶ Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, oguz.gurbuzturk@inonu.edu.tr

⁷ Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, candangurleyuk@yahoo.com

⁸ Okt., Nevşehir Üniversitesi, Nevşehir Meslek Yüksekokulu, haticeozgan@hotmail.com

bahar yarıyılında Okul Deneyimi; dördüncü sınıfın güz yarıyılında Öğretmenlik Uygulaması-I, bahar yarıyılında Öğretmenlik Uygulaması-II derslerine yer verilmiştir.

Okul Deneyimi dersi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok unsuru ve görevi, öğretmen adayının tanınması amacıyla güden planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Okul deneyimi dersi sayesinde öğretmen adayı, okul yaşamını ve çevresini tanımaktadır (Koç vd., 1998). Okul deneyimi dersi, öğretmen adaylarının okulu fiziksel ve yönetsel açıdan tanınmasına olanak sağlamasının yanı sıra öğrenciyi, farklı öğretmen tiplerini ve sınıf yönetimini (öğretim ve zaman yönetimi, iletişim, sınıf içi değişkenler vb.) tanımaya da olanak sağlamaktadır (Alakuş vd., 2005).

Okul Deneyimi uygulamasının amacı; öğretmen adaylarında, mesleki yeterlikleri oluşturmak, öğretmen adaylarının öğrencilerin ilgilerine uygun çeşitli öğretim teknikleri geliştirmelerinde yardımcı olmak ve etkili bir okul oluşturulmasına katkıda bulunabilecek anlayış ve tutumlara sahip, iyi bir öğretmen olabilecek hale getirmektir (Sands vd., 1997: 4).

Okul Deneyimi bir yarıyıl süresince her hafta bir saati fakültede seminer şeklinde, dört saati de uygulama okullarında gerçekleştirilen üç kredilik bir derstir. Bu dersin amacına uygun olarak yürütülmesi, uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayı ve uygulama öğretmenin eş-güdümlü çalışmalarına bağlıdır (Yılmaz, 2009).

Okul Deneyimi dersi tamamlandığında öğretmen adayları, okul organizasyonunu ve öğretmenliği tanıma, öğretme-öğrenme etkinliklerini gerçekleştirmek için gerekli mesleki yeterlikleri kazanmaya başlama, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları anlama, okulun organizasyonu, yönetimi ve okuldaki günlük işler ile okulda bulunan kaynaklar üzerinde bilgi sahibi olma gibi özellikleri kazanmış olurlar (Sands vd., 1997: 4). Bu derste, öğretmen adayları okullarda gözlem yaparlar ve yaptıkları bu gözlemleri raporlaştırırlar. Okul deneyimi uygulamasında yer alan etkinliklerin öğretmen adayları tarafından gerçekleştirilmesi gerekir. Bu etkinlikler şöyle sıralanabilir; dönem plânının hazırlanması, öğretmenin okuldaki bir günü, öğrencinin okuldaki bir günü, dersi plânlama ve etkinlikleri sıraya koyma, derslerin gözlenmesi, dersin yönetimi ve sınıf kontrolü, ders kitaplarından yararlanma, çalışma yaprakları ve öteki materyallerin hazırlanması, grup çalışmaları, soru sorma alıştırmaları, test hazırlama, puanlama ve analiz, öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, okulun yönetimi, imkânları ve sorunları.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, konunun farklı boyutlarda ele alındığı görülmektedir. Çalışmaların genellikle okul deneyimi dersi ile ilgili öğrenci görüşleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir: Becit, Aksu ve Kabakçı (2009) bilgisayar öğretmeni adaylarının okul uygulama dersleri hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, bu derslerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazırladığını ve öğretmenlik tecrübesi kazandırdığını; Bilgin Aksu ve Demirtaş (2006) öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine karşı genel olarak olumlu görüş bildirdikleri; Demircan (2007) öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerine, uygulama okullarına ve uygulama öğretim elemanlarına karşı, dersin yürütülmesi konusunda olumsuz görüş taşıdıklarını; Eraslan (2008) öğretmen adayları Okul Deneyimi uygulamasının öğretmen adaylarını meslekten uzaklaştırdığını veya soğuttuğunu; Gökalp (2007), öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin duygu ve düşünceleri üzerine olumlu etkiler bıraktığını; Özçelik (2012), yabancı dil öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamasından memnun oldukları ve dersin amacına ulaştığını; Saracaloğlu, Yılmaz, Çöğmen ve Şahin (2011) öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine ilişkin olumlu görüşe sahip olduklarını; Turgut, Yılmaz ve Firuzan (2008), öğretmen adaylarının, Okul Deneyimi dersinin öğretmenlik mesleğini sevdirdiğini, eğitimleri için gerekli olduğunu, kendilerine mesleki deneyim ile öğrenci davranışları ve öğretmen tutumları hakkında fikir kazandırdığını düşündüklerini tespit etmişlerdir.

Ayrıca çalışmalarda öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamaları sırasında yaşadığı sorunlar da incelenmiştir: Cansaran, İdil ve Kalkan (2006), Okul Deneyimi I-II derslerinin yürütülmesinde, haftalık çalışma programlarının düzenlenmesinde, planlanan etkinliklerin zamanında ve belirlenen hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmesinde ve uygulamaya devam eden öğrencilerin değerlendirilmelerinde sorunların olduğunu; Gömlüksiz, Mercin, Bulut ve Atan (2006), üniversitedeki öğretim elemanlarını dersi yürütme ve değerlendirme açılarından yeterli görmediklerini, öğretim elemanlarının Okul Deneyimi II dersine yeterli ilgi göstermediklerini; Özmen (2008), öğretmen adaylarının, öğretim elemanlarının ve rehber öğretmenlerin yeterli yardımı göstermemesi, raporlarına yeterince dönüt alınmaması, farklı öğretim elemanlarının farklı uygulamalar yapması ve kılavuzun yeterince anlaşılır

olmaması gibi konularda sorunların yaşandığını belirlemişlerdir. Alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine karşı tutumları da incelenmiştir (Kılınç ve Gödek Altuk, 2010; Şaşmaz Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Ünlü ve Karahan, 2010).

Alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamasında yer alan etkinlikleri gerçekleştirme düzeyi ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Araştırmalarda genellikle okul deneyimi dersi ile ilgili öğrenci görüşleri üzerinde çalışılmıştır. Ancak sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin okul deneyimi uygulamalarında yer alan etkinlikleri gerçekleştirme düzeyi ile ilgili olarak çok az çalışmaya rastlanmıştır.

Sınıf öğretmenliği eğitiminde Okul Deneyimi dersi oldukça önemlidir. Okul deneyimi dersi uygulamalarında öğretmen adayları, öğretmenliğe başlamadan önce, okullarda iyi ve kötü örnekleri görür ve incelerler. Rehber öğretmeni gözlemleyerek derslerde kullanılan yöntem ve materyalleri öğrenirler. Uygulamada meydana gelen aksaklıkları, bu aksaklıkların nedenlerini ve aksaklıkların nasıl telafi edildiğini görebilmektedirler. Okul deneyimi uygulamaları esnasında öğretmen adayları öğretmenlik deneyimi kazanmaktadır (Ulusoy, 2009).

Bu araştırmanın konusunu oluşturan Okul Deneyimi dersi uygulama çalışmaları kapsamında öğretmen adaylarından, okulda ya da sınıfta eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilgili gözlemler yapmaları ve bu gözlemlere dayalı olarak bir kısım etkinlikleri sınıfta bizzat gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenliği programında iki ayrı dönemde verilen öğretmenlik uygulaması dersine temel oluşturmak üzere üçüncü sınıfta Okul Deneyimi dersinde yapılacak çalışmaların önemi büyüktür. Okul deneyimi uygulamasında yer alan etkinliklerin ne derecede gerçekleştiği ayrıca önem taşıyan bir konudur.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, Erciyes Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Programındaki Okul Deneyimi uygulamalarının gerçekleşme durumunu öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda belirleme gereksinimi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmeni adaylarının, okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme durumlarını belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının, okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre; okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme durumlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri fakülteye göre; okul deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme durumlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, Okul Deneyimi uygulama çalışmalarını öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmeye yönelik olduğundan tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2003).

Evren ve Örneklem

Çalışma evrenini 2011-2012 öğretim yılında İnönü ve Erciyes Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinin sınıf öğretmenliği programındaki Okul Deneyimi dersini alan 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu iki üniversitenin seçilme nedeni, araştırmacıların anılan üniversitelerde çalışmaları ve böylelikle veri toplama sürecini daha etkin kontrol edebilmeleridir. Bu adayların tamamına ulaşmak amaçlandığı için ayrıca örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Çalışmada 131 öğretmen adayına ulaşılmıştır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Özelliklerine Göre Dağılımları

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kız	76	58
Erkek	55	42
Üniversite		
Erciyes Üniversitesi	55	42
İnönü Üniversitesi	76	58

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %58’i kız, %42’si erkek öğrencidir. Katılımcıların %58’i İnönü Üniversitesi’nde, %42’si ise Erciyes Üniversitesi’nde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Çalışmada veriler fakülte-okul işbirliği kapsamında Okul Deneyimi dersinin ilköğretim kurumlarında yapılması öngörülen çalışmalarına ek olarak, İnönü ve Erciyes Üniversiteleri Eğitim Fakültesinin bu ders için oluşturduğu yönergelerdeki ortak maddelerden yararlanılıp, araştırmacılar tarafından uzman kanısı alınarak geliştirilen anket yardımıyla toplanmıştır. Anketin birinci bölümünde öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine yönelik iki madde; ikinci bölümünde ise Okul Deneyimi ile ilgili etkinliklerin gerçekleşme düzeyini sorgulayan elli madde olmak üzere toplam elli iki madde yer almaktadır. Ankette, etkinliklerin gerçekleşme düzeyi ile ilgili maddeler; öğretmenin bir günü, öğrencinin bir günü, dersin planlanması ve işlenişi, dersin yönetimi ve sınıf kontrolü, öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri, okul-toplum ilişkisi başlıkları altında verilmiştir. Ankette yer alan maddeler için “evet”, “kısmen”, “hayır” şeklinde derecelendirilmiş üçlü seçenekler yer almaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0.66 olarak bulunmuştur. (Puan aralığı= En yüksek değer – En düşük değer / 3 = 2/3 = 0. 66) Bu durumda aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı, “1.00 – 1,66 Hayır”; “1,67-2,33 Kısmen”; “2,34- 3,00 Evet” olarak belirlenmiştir.

Anketin maddelerinden alınan puanlar arasında bir tutarlılığın olup olmadığını saptamak amacıyla Cronbach-Alpha güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Bu iç tutarlılık ölçütüdür ve ölçme aracının, belli bir amacı gerçekleştirmek üzere birbirinden bağımsız ünitelerden oluştuğu ve bunların, bütün içinde, bilinen ve birbirine eşit ağırlıklara sahip olduğu varsayımına dayanır (Karasar, 1998). Anketin güvenilirlik katsayısı 0.899 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel çözümlemesi, SPSS paket programı yardımıyla yapılmıştır. Bu çerçevede öğretmen adaylarının cinsiyet ve fakültelerine göre frekans ve yüzde dağılımları tablo halinde verilmiştir. Yine öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinin dağılımı, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılarak analiz edilmiştir. Aritmetik ortalama değerlerinin burada kullanılması, okul deneyimi ile ilgili belli başlıklar (öğretmenin bir günü, öğrencinin bir günü, okul-toplum ilişkisi, gibi) altında sıralanan etkinliklerin ayrı ayrı ya da bir bütün olarak gerçekleşme durumu hakkında genel bir fikir verme amacına yöneliktir. Ayrıca öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim gördükleri fakültele göre okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme durumları arasında fark olup olmadığını belirlemek üzere parametrik olmayan tekniklerden ki-kare testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

1. Öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular

Bu başlık altında, öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının, “öğretmenin bir günü” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının, “öğretmenin bir günü” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{X}
	F	%	f	%	f	%	
3. Öğretmenin sınıf içinde öğrencileriyle ilişkilerini gözlemledim.	79	60	41	31	11	9	2,87
2. Uygulama okulundaki öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri nasıl çözümlendiğini gözlemledim	79	60	41	31	11	9	2,51
5. Öğretmenin meslektaşları ile olan ilişkilerini gözlemledim.	72	55	41	31	18	14	2,41
4. Öğretmenin sınıf dışında öğrencileriyle ilişkilerini gözlemledim.	70	53	34	26	27	21	2,32
7. Öğretmenin velilerle ilişkilerini gözlemledim.	50	38	46	35	35	27	2,11
6. Öğretmenin okul yönetimi ile olan ilişkilerini gözlemledim.	50	38	39	30	42	32	2,06
8. Öğretmenin okuldaki bir günü ile ilgili gözlem notlarımı, gözlediğim öğretmenle birlikte inceledim.	37	28	32	25	62	47	1,80
9. Rehber öğretmenin (varsa) eğitsel kol kapsamındaki çalışmaları ile ilgili bilgi aldım.	24	18	33	25	74	57	1,61
Genel aritmetik ortalama							2,21

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenin bir günü etkinliği kapsamındaki maddelerin gerçekleşme düzeyine ilişkin olarak, “Öğretmenin sınıf içinde öğrencileriyle ilişkilerini gözlemledim.” ifadesine öğretmen adaylarının %60’ı “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{X}=2,87$). Öğretmen adaylarının %26’sı öğretmenin sınıf dışında öğrencileriyle ilişkilerini ($\bar{X}=2,32$); %35’i öğretmenin velilerle ilişkilerini ($\bar{X}=2,11$) ve %30’u öğretmenin okul yönetimi ile olan ilişkilerini ($\bar{X}=2,06$) gözlemledim ifadelerine öğretmen adayları genel olarak “kısmen” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. “Rehber öğretmenin (varsa) eğitsel kol kapsamındaki çalışmaları ile ilgili bilgi aldım.” ifadesine öğretmen adaylarının %57’si “hayır” düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{X}=1,61$). Öğretmenin bir günü etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{X}=2,21$ olduğundan; öğretmen adaylarının “öğretmenin bir günü” etkinliğini “kısmen” düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının, “öğrencinin bir günü” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3’de yer alan, öğrencinin bir günü etkinliği kapsamındaki maddeler incelendiğinde öğretmen adayları genel olarak “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının %95’i “Öğrencilerin ders sırasında nelerle ilgilendiklerini gözlemledim.” ($\bar{X}=2,93$); %75’i “Öğrencilerin bireysel olarak yaptığı çalışmaları gözlemledim.” ($\bar{X}=2,64$); %62’si “Öğrencilerin sınıf dışında (koridorlarda ya da bahçede) sergiledikleri davranışları gözlemledim.” ($\bar{X}=2,54$); %65’i “Öğrencilerin grup halinde yaptığı çalışmaları gözlemledim.” ($\bar{X}=2,53$) maddelerine “evet” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. “Her dersten sonra, gözlemlediğim öğrencilerle ilgili bilgileri sınıf öğretmeni ile paylaştım.” ifadesine öğretmen adayları %33’ü “kısmen” düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{X}=2,00$). Öğrencinin bir günü etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{X}=2,47$

olduğundan; öğretmen adaylarının “öğrencinin bir günü” etkinliğini “evet” düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının, “öğrencinin bir günü” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Öğrencinin bir günü							
Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{x}
	F	%	f	%	f	%	
12. Öğrencilerin ders sırasında nelerle ilgilendiklerini gözlemledim.	124	95	5	4	2	1	2,93
10. Öğrencilerin bireysel olarak yaptığı çalışmaları gözlemledim.	98	75	20	15	13	10	2,64
13. Öğrencilerin sınıf dışında (koridorlarda ya da bahçede) sergiledikleri davranışları gözlemledim.	81	62	40	30	10	8	2,54
11. Öğrencilerin grup halinde yaptığı çalışmaları gözlemledim.	85	65	31	24	15	11	2,53
15. Öğrencinin yaptığı etkinliklerde harcadığı zamana ilişkin gözlemler yaptım.	47	36	64	49	20	15	2,20
14. Her dersten sonra, gözlemlediğim öğrencilerle ilgili bilgileri sınıf öğretmeni ile paylaştım.	49	38	33	25	49	38	2,00
Genel aritmetik ortalama							2,47

Öğretmen adaylarının, “dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (dersin planlanması ve işleniş)” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının, “dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (Dersin planlanması ve işleniş)							
Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	
18. Derslerde, öğretmenin hangi öğretim yöntem ve teknikleri kullandığını gözlemledim.	104	79	25	19	2	2	2,77
24. Dersin işlenmesi sırasında öğretmenin kullandığı soru sorma yaklaşımlarını (hangi öğrencilere, zamanlama, vb.) gözlemledim.	100	76	25	19	8	6	2,71
25. Bir dersi bitirme aşamasında neler yapıldığını öğrendim.	98	75	25	19	8	6	2,68
21. Uygulamalar sırasında öğrencilerin eğitim etkinliklerine aktif katılımlarını sağlayan yöntemleri gözlemledim.	85	65	33	25	13	10	2,54
16. Bir dersin hazırlık aşamasında neler yapıldığını öğrendim.	84	64	33	25	14	11	2,53
17. Etkinlikler, konular, üniteler arasında doğru geçiş ve bağlantıların nasıl yapıldığını gözlemledim.	81	62	36	27	14	11	2,51
22. Uygulamalar sırasında konuya uygun öğretim yöntemini seçmeyi öğrendim.	73	56	40	30	18	14	2,41
20. Gözlediğim derslerde etkinliklere ayrılan sürelerle ilişkin notlar aldım.	59	45	56	43	16	12	2,32
19. Gözlediğim öğretme-öğrenme etkinliklerinin listesini yaptım.	58	44	42	32	31	24	2,20
23. Bir derste öğretmen tarafından sorulan soruları yazdım.	48	37	41	31	42	32	2,04
Genel aritmetik ortalama							2,47

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (dersin planlanması ve işleniş) etkinliği kapsamındaki maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının

2,04 ile 2,77 arasında değiştiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının %79'u "Derslerde, öğretmenin hangi öğretim yöntem ve teknikleri kullandığını gözlemledim." ($\bar{x}=2,77$); %75'i "Bir dersti bitirme aşamasında neler yapıldığını öğrendim." ($\bar{x}=2,68$); %64'ü "Bir dersin hazırlık aşamasında neler yapıldığını öğrendim." ($\bar{x}=2,53$); %56'sı "Uygulamalar sırasında konuya uygun öğretim yöntemini seçmeyi öğrendim." ($\bar{x}=2,41$) ifadelerine "evet" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının %43'ü "Gözlediğim derslerde etkinliklere ayrılan sürelerle ilişkin notlar aldım." ($\bar{x}=2,32$); %31'i "Bir derste öğretmen tarafından sorulan soruları yazdım." ($\bar{x}=2,04$) ifadelerine "kısmen" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (dersin planlanması ve işlenişi) etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{x}=2,47$ olduğundan; öğretmen adaylarının "dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (dersin planlanması ve işlenişi)" etkinliğini "evet" düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının, "dersin yönetimi ve sınıf kontrolü" etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının, "dersin yönetimi ve sınıf kontrolü" etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Dersin yönetimi ve sınıf kontrolü							
Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	
26. Öğretmenin, sınıfa girişlerde ve dersin başlangıcında (öğrencileri nasıl güdülediği, dersle ilgili açıklamalar vb.) yaptığı davranışları gözlemledim.	113	86	12	9	6	5	2,81
29. Ders sırasında öğretmenin sınıfı kontrol altında tutma ile ilgili davranışlarını (ses tonu, göz teması, jest ve mimikleri gibi) gözlemledim.	111	85	16	12	4	3	2,81
27. Derse katılımla ilgili öğrenci davranışlarını, öğretmenin nasıl yönettiğini gözlemledim.	105	80	20	15	6	5	2,75
28. Öğretmenin istenmeyen bir durumla karşılaştığında neler yaptığını gözlemledim.	100	76	21	16	10	8	2,68
30. Ders sonunda öğrencilerin sınıftan çıkışlarını, öğretmenin nasıl kontrol ettiğini gözlemledim.	83	63	37	28	11	9	2,54
31. Ders sonunda bir sonraki ders için öğrencilerin yapmaları gereken çalışmalarla ilgili onları nasıl yönlendirdiğini gözlemledim.	79	60	32	25	20	15	2,45
32. Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolünde gözlem yapmak dışında öğretmenden ek bilgiler de aldım.	62	47	48	37	21	16	2,31
Genel aritmetik ortalama							2,62

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliği kapsamındaki maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının 2,31 ile 2,81 arasında değiştiği görülmektedir. Dersin yönetimi ve sınıf kontrolü kapsamındaki maddeler incelendiğinde, öğretmen adayları en çok (%86) "Öğretmenin, sınıfa girişlerde ve dersin başlangıcında (öğrencileri nasıl güdülediği, dersle ilgili açıklamalar vb.) yaptığı davranışları gözlemledim." ifadesine "evet" düzeyinde görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=2,81$). Öğretmen adayları en az (%37) "Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolünde gözlem yapmak dışında öğretmenden ek bilgiler de aldım." maddesine "kısmen" düzeyinde görüşlerini belirtmişlerdir ($\bar{x}=2,31$). Dersin yönetimi ve sınıf kontrolü etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{x}=2,62$ olduğundan; öğretmen adaylarının "dersin yönetimi ve sınıf kontrolü" etkinliğini "evet" düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının, "öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi" etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliği kapsamındaki maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları 1,67 ile 2,63 arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının %73'ü "Öğretmenin hangi değerlendirme yaklaşımlarını (geleneksel, alternatif) kullandığını gözlemledim." ($\bar{x}=2,63$); %57'si "Öğretmenin, değerlendirme sonuçlarıyla ilgili öğrencilere nasıl dönüt verdiği konusunda bilgiler aldım." ifadelerine "evet"

düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının %31'ü “Proje, performans ödevlerinin nasıl değerlendirildiği ile ilgili bilgiler aldım.” İfadesine “kısmen” düzeyinde görüş bildirirken; %62'si “Rehber öğretmene, öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için haftada ne kadar zaman harcadığımı sordum.” maddesine öğretmen adaylarının %62'si “hayır” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{X}=2.15$ olduğundan; öğretmen adaylarının “öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi” etkinliğini “kısmen” düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının, “öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	
33. Öğretmenin hangi değerlendirme yaklaşımlarını (geleneksel, alternatif) kullandığını gözlemledim.	95	73	24	18	12	9	2,63
37. Öğretmenin, değerlendirme sonuçlarıyla ilgili öğrencilere nasıl dönüt verdiği konusunda bilgiler aldım.	74	57	25	19	32	24	2,32
34. Proje, performans ödevlerinin nasıl değerlendirildiği ile ilgili bilgiler aldım.	63	48	40	31	28	21	2,26
35. Öğrenci gelişim dosyalarının (portfolyo) nasıl hazırlandığı ve değerlendirildiği ile ilgili bilgiler aldım.	42	32	31	24	58	44	1,87
36. Rehber öğretmene, öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için haftada ne kadar zaman harcadığımı sordum.	39	30	11	8	81	62	1,67
Genel aritmetik ortalama							2,15

Öğretmen adaylarının, “okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmen adaylarının, “okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri” etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Maddeler	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	
40. Okuldaki personelin (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli vb.) görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım.	90	69	23	17	18	14	2,54
46. Okul müdüründen, yönetimle ilgili görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım.	80	61	24	18	27	21	2,40
39. Okul müdürü ve öğretmenlerden, personel sayısı ile ilgili bilgiler aldım.	80	61	23	18	28	21	2,39
45. Okul müdüründen, eğitim ve öğretimle ilgili görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım.	77	59	23	18	31	23	2,35
41. Öğretmen-öğretmen, öğretmen-yönetici, öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli ilişkilerini gözlemledim.	56	43	55	42	20	15	2,27
43. Öğrencilerin ve okul personelinin okulda uyması gereken kurallar hakkında bilgiler aldım.	62	47	32	25	37	28	2,19
42. Okul müdüründen okulun örgüt yapısının yarattığı sorunlar hakkında bilgiler aldım.	60	46	28	21	43	33	2,12
38. Okulun örgüt şemasını inceledim.	48	37	33	25	50	38	1,98
44. Kurul toplantıları hakkında bilgiler aldım.	26	20	34	26	71	54	1,65
Genel aritmetik ortalama							2,21

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen adaylarının okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri etkinliği kapsamındaki maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarının 1,65 ile 2,54 arasında değiştiği

görülmektedir. Öğretmen adaylarının %69'u "Okuldaki personelin (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli vb.) görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım." ($\bar{x}=2,54$); %61'i "Okul müdürü ve öğretmenlerden, personel sayısı ile ilgili bilgiler aldım." ($\bar{x}=2,39$); %59'u "Okul müdüründen, eğitim ve öğretimle ilgili görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım." ($\bar{x}=2,35$) maddelerine "evet" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının %42'si "Öğretmen-öğretmen, öğretmen-yönetici, öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli ilişkilerini gözlemlerim." ($\bar{x}=2,27$); %25'i "Öğrencilerin ve okul personelinin okulda uyması gereken kurallar hakkında bilgiler aldım." ($\bar{x}=2,19$); %25'i "Okulun örgüt şemasını inceledim." ($\bar{x}=1,98$) maddelerine "kısmen" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının %54'ü "Kurul toplantıları hakkında bilgiler aldım." maddesine "hayır" düzeyinde cevap vermişlerdir ($\bar{x}=1,65$). Okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{x}=2,21$ olduğundan; öğretmen adaylarının "okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri" etkinliğini "kısmen" düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının, "okul-toplum ilişkisi" etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmen adaylarının, "okul-toplum ilişkisi" etkinliği kapsamındaki maddeleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Okul-toplum ilişkisi	Evet		Kısmen		Hayır		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	
	Maddeler						
47. Uygulama yaptığım okulu fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle tanıdım.	100	76	24	19	7	5	2,70
48. Okulun içinde bulunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle tanıdım.	89	68	34	26	8	6	2,61
49. Uygulamaların sırasında velilerin okulla ilişkilerini gözlemlerim.	57	44	45	34	29	22	2,21
50. Okulun yakın çevresine götürdüğü hizmetler hakkında bilgiler aldım.	46	35	49	37	36	28	2,07
Genel aritmetik ortalama							2,39

Tablo 8'de görüldüğü gibi, okul-toplum ilişkisi etkinliği kapsamındaki maddelerin gerçekleşme düzeyine ilişkin olarak öğretmen adayları, "Uygulama yaptığım okulu fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle tanıdım." maddesine en çok (%76) "evet" düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($\bar{x}=2,70$). Öğretmen adaylarının %34'ü "Uygulamaların sırasında velilerin okulla ilişkilerini gözlemlerim." ($\bar{x}=2,21$); %37'si "Okulun yakın çevresine götürdüğü hizmetler hakkında bilgiler aldım." maddelerine "kısmen" düzeyinde görüş belirtmiştir. Okul-toplum ilişkisi etkinliği kapsamındaki maddeleri öğretmen adaylarının gerçekleştirme düzeylerinin ortalaması $\bar{x}=2,39$ olduğundan; öğretmen adaylarının "okul-toplum ilişkisi" etkinliğini "evet" düzeyinde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

2. Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılık ile ilgili bulgular

Bu başlık altında "öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri, cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?" sorusuna yanıt bulunmaya çalışılmıştır.

Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; 1., 4., 8., 10., 21., 31., 38., 47. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlı fark bulunmayan ifadelerle ilişkin kız ve erkek öğretmen adayları görüşlerinde paralellik olduğu söylenebilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları

Anket Maddeleri	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam		χ^2	df	p	
	F	%	F	%	f	%	f	%				
1	Kız	16	21	28	37	32	42	76	58	7,659	2	0,021*
	Erkek	24	44	15	27	16	29	55	42			
	TOPLAM	40	30	43	33	48	37	131	100			
4	Kız	33	43	21	28	22	29	76	58	9,697	2	0,008*
	Erkek	37	67	13	24	5	9	55	42			
	TOPLAM	70	53	34	26	27	21	131	100			
8	Kız	18	24	14	18	44	58	76	58	8,277	2	0,016*
	Erkek	19	34	18	33	18	33	55	42			
	TOPLAM	37	28	32	25	62	47	131	100			
10	Kız	57	75	8	10	11	15	76	58	6,442	2	0,040*
	Erkek	41	74	12	29	2	4	55	42			
	TOPLAM	98	75	20	15	13	10	131	100			
21	Kız	47	62	16	21	13	17	76	58	10,897	2	0,004*
	Erkek	38	69	17	31	0	0	55	42			
	TOPLAM	85	65	33	25	13	10	131	100			
31	Kız	54	71	7	9	15	20	76	58	22,995	2	0,000*
	Erkek	24	45	27	46	4	9	55	42			
	TOPLAM	79	60	32	25	20	15	131	100			
38	Kız	30	40	13	17	33	43	76	58	6,403	2	0,041*
	Erkek	18	33	20	36	17	31	55	42			
	TOPLAM	48	37	33	25	50	38	131	100			
47	Kız	50	66	19	25	7	9	76	58	12,111	2	0,002*
	Erkek	50	91	5	9	0	0	55	42			
	TOPLAM	100	77	24	18	7	5	131	100			

* p<0.05

Tablo 9’da görüldüğü gibi, cinsiyetlerine göre öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki “Dönem planını rehber öğretmenimle birlikte okulun bulunduğu koşullara uyarlayarak hazırladım (m1)”; “Öğretmenin sınıf dışında öğrencileriyle ilişkilerini gözlemledim (m4)”; “Öğretmenin okuldaki bir günü ile ilgili gözlem notlarımı, gözlediğim öğretmenle birlikte inceledim (m8)”; “Öğrencilerin bireysel olarak yaptığı çalışmaları gözlemledim (m10)”; “Uygulamalar sırasında öğrencilerin eğitim etkinliklerine aktif katılımlarını sağlayan yöntemleri gözlemledim (m21)”; “Ders sonunda bir sonraki ders için öğrencilerin yapmaları gereken çalışmalarla ilgili onları nasıl yönlendirdiğini gözlemledim (m31)”; “Okulun örgüt şemasını inceledim (m38)”; “Uygulama yaptığım okulu fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle tanıdım (m47)” etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri, kız öğretmen adaylarının lehine farklılık göstermektedir.

3. Öğrenim Gördükleri Fakülteye Göre, Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Uygulama Çalışmaları Kapsamındaki Etkinliklerden Her Birini Gerçekleştirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri arasındaki farklılık ile ilgili bulgular

Bu başlık altında, “Öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri, öğrenim gördükleri fakülteye göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt bulunmaya çalışılmıştır

Fakültelerine göre, öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığı, anketteki her bir madde açısından analiz edilmiş; 2., 3., 6., 15., 18., 20., 21., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 33., 34., 35., 36., 37., 42., 43., 44., ve 45. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde

anamlı bir fark bulunmamıştır. Anamlı fark bulunmayan ifadelere ilişkin her iki fakülte öğrencilerinin görüşlerinin paralel olduğu söylenebilir. Görüşler arasında anlamlı bir fark bulunan maddelere ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin öğrenim gördükleri fakülteye göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili ki-kare sonuçları

Anket Maddeleri		Evet		Kismen		Hayır		Toplam		χ^2	df	p
		f	%	f	%	f	%	f	%			
2	İnönü Üniv. E.F.	48	63	18	24	10	13	76	58	8,483	2	0,014*
	Erciyes Üniv. E.F.	31	56	23	42	1	2	55	42			
	TOPLAM	79	60	41	31	11	9	131	100			
3	İnönü Üniv. E.F.	64	84	8	11	4	5	76	58	9,560	2	0,008*
	Erciyes Üniv. E.F.	55	100	0	0	0	0	55	42			
	TOPLAM	119	91	8	6	4	3	131	100			
6	İnönü Üniv. E.F.	32	42	16	21	28	37	76	58	6,647	2	0,036*
	Erciyes Üniv. E.F.	18	33	23	42	14	25	55	42			
	TOPLAM	50	38	39	30	42	32	131	100			
15	İnönü Üniv. E.F.	32	42	30	40	14	18	76	58	6,397	2	0,041*
	Erciyes Üniv. E.F.	15	27	34	62	6	11	55	42			
	TOPLAM	47	36	64	49	20	15	131	100			
18	İnönü Üniv. E.F.	54	71	20	26	2	3	76	58	7,993	2	0,018*
	Erciyes Üniv. E.F.	50	44	5	9	0	0	55	42			
	TOPLAM	104	79	25	19	2	2	131	100			
20	İnönü Üniv. E.F.	44	58	24	32	8	10	76	58	12,348	2	0,002*
	Erciyes Üniv. E.F.	15	27	32	58	8	15	55	42			
	TOPLAM	59	45	56	43	16	12	131	100			
21	İnönü Üniv. E.F.	32	42	26	34	18	24	76	58	19,853	2	0,000*
	Erciyes Üniv. E.F.	41	74	14	26	0	0	55	42			
	TOPLAM	73	56	40	30	18	14	131	100			
24	İnönü Üniv. E.F.	52	68	18	24	6	8	76	58	7,835	2	0,020*
	Erciyes Üniv. E.F.	48	87	7	13	0	0	55	42			
	TOPLAM	100	76	25	19	6	5	131	100			
25	İnönü Üniv. E.F.	50	66	18	24	8	10	76	58	9,765	2	0,008*
	Erciyes Üniv. E.F.	48	87	7	13	0	0	55	42			
	TOPLAM	98	75	25	19	8	6	131	100			
26	İnönü Üniv. E.F.	60	79	10	13	6	8	76	58	8,622	2	0,013*
	Erciyes Üniv. E.F.	53	96	2	4	0	0	55	42			
	TOPLAM	113	86	12	9	6	5	131	100			
27	İnönü Üniv. E.F.	56	74	14	18	6	8	76	58	6,466	2	0,039*
	Erciyes Üniv. E.F.	49	89	6	11	0	0	55	42			
	TOPLAM	105	80	20	15	6	5	131	100			
28	İnönü Üniv. E.F.	50	66	16	21	10	13	76	58	12,722	2	0,002*
	Erciyes Üniv. E.F.	50	91	5	9	0	0	55	42			
	TOPLAM	100	76	21	16	10	8	131	100			
29	İnönü Üniv. E.F.	58	76	14	19	4	5	76	58	10,119	2	0,006*
	Erciyes Üniv. E.F.	53	96	2	4	0	0	55	42			
	TOPLAM	111	85	16	12	4	3	131	100			
33	İnönü Üniv. E.F.	48	63	16	21	12	16	76	58	11,609	2	0,003*
	Erciyes Üniv. E.F.	47	85	8	15	0	0	55	42			
	TOPLAM	95	73	24	18	12	9	131	100			
34	İnönü Üniv. E.F.	24	32	28	36	24	32	76	58	21,442	2	0,000*
	Erciyes Üniv. E.F.	39	71	12	22	4	7	55	42			
	TOPLAM	63	48	40	31	28	21	131	100			

Tablo 10'nun devamı

35	İnönü Ünv. E.F.	20	26	14	19	42	55	76	58	8,903	2	0,012*
	Erciyes Ünv. E.F.	22	40	17	31	16	29	55	42			
	TOPLAM	42	32	31	24	58	44	131	100			
36	İnönü Ünv. E.F.	22	29	2	3	52	68	76	58	8,478	2	0,014*
	Erciyes Ünv. E.F.	17	31	9	16	29	53	55	42			
	TOPLAM	39	30	11	8	81	62	131	100			
37	İnönü Ünv. E.F.	46	61	8	10	22	29	76	58	8,983	2	0,011*
	Erciyes Ünv. E.F.	28	51	17	31	10	18	55	42			
	TOPLAM	74	57	25	19	32	24	131	100			
38	İnönü Ünv. E.F.	34	45	10	13	32	42	76	58	14,378	2	0,001*
	Erciyes Ünv. E.F.	14	25	23	42	18	33	55	42			
	TOPLAM	48	37	33	25	50	38	131	100			
42	İnönü Ünv. E.F.	48	63	10	13	18	24	76	58	22,230	2	0,000*
	Erciyes Ünv. E.F.	12	22	18	33	25	45	55	42			
	TOPLAM	60	46	28	21	43	33	131	100			
43	İnönü Ünv. E.F.	44	58	14	18	18	24	76	58	8,277	2	0,016*
	Erciyes Ünv. E.F.	18	33	18	33	19	34	55	42			
	TOPLAM	62	47	32	25	37	28	131	100			
44	İnönü Ünv. E.F.	22	29	20	26	34	45	76	58	10,552	2	0,005*
	Erciyes Ünv. E.F.	4	7	14	26	37	67	55	42			
	TOPLAM	26	20	34	26	71	54	131	100			
45	İnönü Ünv. E.F.	52	68	8	11	16	21	76	58	8,482	2	0,014*
	Erciyes Ünv. E.F.	25	46	15	27	15	27	55	42			
	TOPLAM	77	59	23	17	31	24	131	100			

* p<0.05

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki “Uygulama okulundaki öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri nasıl çözümlendiğini gözlemledim (m2)”; “Öğretmenin okul yönetimi ile olan ilişkilerini gözlemledim (m6)”; “Öğrencinin yaptığı etkinliklerde harcadığı zamana ilişkin gözlemler yaptım (m15)”; “Gözlediğim derslerde etkinliklere ayrılan sürelerle ilişkin notlar aldım (m20)”; “Uygulamalar sırasında konuya uygun öğretim yöntemini seçmeyi öğrendim (m21)”; etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri, öğrenim gördükleri fakülteye göre, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine farklılık göstermektedir.

Öğretmen adaylarının, “Dersin işlenmesi sırasında öğretmenin kullandığı soru sorma yaklaşımlarını (hangi öğrencilere, zamanlama, soru miktarı vb.) gözlemledim (m24)”; “Bir dersi bitirme aşamasında neler yapıldığını öğrendim (m25)”; “Derse katılımı ilgili öğrenci davranışlarını, öğretmenin nasıl yönettiğini gözlemledim (m27)”; “Öğretmenin istenmeyen bir durumla karşılaştığında neler yaptığını gözlemledim (m28)” etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri öğrenim gördükleri fakülteye göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehinedir.

Öğretmen adaylarının, “öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi” alt başlığı kapsamındaki “Öğretmenin hangi değerlendirme yaklaşımlarını (geleneksel, alternatif) kullandığını gözlemledim (m33)”; “Proje, performans ödevlerinin nasıl değerlendirildiği ile ilgili bilgiler aldım (m34)”; “Öğrenci gelişim dosyalarının (portfolyo) nasıl hazırlandığı ve değerlendirildiği ile ilgili bilgiler aldım (m35)”; “Rehber öğretmene, öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için haftada ne kadar zaman harcadığını sordum (m36)”; “Öğretmenin, değerlendirme sonuçlarıyla ilgili öğrencilere nasıl dönüt verdiği konusunda bilgiler aldım (m37)” etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri öğrenim gördükleri fakülteye göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehinedir.

Öğretmen adaylarının, “okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri” kapsamındaki “Okulun örgüt şemasını inceledim (m38)”; “Okul müdüründen okulun örgüt yapısının yarattığı sorunlar hakkında bilgiler aldım (m42)”; “Öğrencilerin ve okul personelinin okulda uyması gereken kurallar hakkında bilgiler aldım (m43)”; “Kurul toplantıları hakkında bilgiler aldım (m44)”; “Okul müdüründen, eğitim

ve öğretimle ilgili görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler aldım (m45)” etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri öğrenim gördükleri fakülteye göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehinedir.

“Öğretmenin sınıf içinde öğrencileriyle ilişkilerini gözlemladim (m3); “Derslerde, öğretmenin hangi öğretim yöntem ve teknikleri kullandığını gözlemladim (m18)”; “Öğretmenin, sınıfa girişlerde ve dersin başlangıcında (öğrencileri nasıl güdülediği, dersle ilgili açıklamalar vb.) yaptığı davranışları gözlemladim (m26)”; “Ders sırasında öğretmenin sınıfı kontrol altında tutma ile ilgili davranışlarını (ses tonu, göz teması, jest ve mimikleri gibi) gözlemladim (m29)” maddelerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ancak Tablo 10’da görüldüğü gibi, bu maddelere ait seçeneklerde gözlenen frekansların 5’den küçük olduğu gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20’sini aştığı için bir yorum getirilememektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul deneyimi dersi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok unsuru ve görevi, öğretmen adayının tanınması amacını güden planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Bu çalışmada, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan 3. sınıf öğrencilerinin okul deneyimi uygulamalarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri genel olarak gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Bu bulguya benzer şekilde Battal’ın (1998), Alakuş, Oral ve Mercin’in (2005), Gürbütürk’ün (2006) ve Bektaş, Horzum ve Ayvaz’ın (2012) yaptıkları çalışmalarda, Okul Deneyimi için öngörülen etkinliklerin çoğunluğunun gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “dönem planını hazırlama” etkinliğini kısmen ($\bar{x}=1,93$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguyu destekleyecek şekilde Bektaş, Horzum ve Ayvaz (2012) yaptıkları çalışmada Sınıf Öğretmeni adaylarının % 26’sının dönem planını gereksiz veya zor olduğu için hazırlamak istemediklerini ortaya çıkarmışlardır. Gürbütürk (2006) yaptığı çalışmada dönem planını hazırlama etkinliğinin öğretmen adaylarının %46,7’sinin tam olarak gerçekleştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %85’i dönem planı yapmanın gerekliliğine inandıkları fakat fakülte-okul koordinasyonundaki aksaklıklardan dolayı dönem planı yapmakta zorlandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının “öğretmenin bir günü” etkinliğini kısmen ($\bar{x}=2,21$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ergüneş (2005) yapmış olduğu çalışmada ise öğretmen adaylarının öğretmenin bir gününe ilişkin beklenen davranışları %41,5 oranında gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguların tersine Bektaş, Horzum ve Ayvaz (2012) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %78’i öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğini yapmak istemişlerdir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %82’sinin öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğinin yararlı olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının “öğrencinin bir günü” etkinliğini ($\bar{x}=2,47$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bektaş, Horzum ve Ayvaz (2012) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının tamamının öğrencinin okuldaki bir günü etkinliğini yapmak istedikleri sonucunu ortaya çıkarmışlardır. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %90’nının öğrencilerin okuldaki bir günü etkinliğinin yararlı olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulguların aksine Ergüneş (2005) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öğrencinin bir günü etkinliğini %41,2 oranında gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının “dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma (dersin planlanması ve işleniş)” etkinliğini ($\bar{x}=2,47$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguyu destekleyecek şekilde Bektaş, Horzum ve Ayvaz’ın (2012) yaptıkları çalışmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı öğretim yöntemleri etkinliğini ve derslerin gözlenmesi etkinliğini yapmak istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Gürbütürk (2006) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının %56,6’sının dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma etkinliğini tam olarak gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguların aksine Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %40’ının öğretim

yöntemleri etkinliğini yararlı buldukları, öğrencilerin geri kalanları öğretim yöntemlerinin ne olduğunu bilmedikleri için bu etkinliğin işlevsel olmadığını düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının “dersin yönetimi ve sınıf kontrolü” etkinliğini ($\bar{x}=2,62$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguyu destekleyecek şekilde Bektaş, Horzum ve Ayvaz’ın (2012) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının tamamının dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini yapmak istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının %67’sinin dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini işlevsel ve yararlı buldukları sonucuna ulaşmışlardır. Gürbüzürk (2006) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının %64,5’inin dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini tam olarak gerçekleştirdiğini belirlemiştir. Bu bulguların aksine Güzel ve Oral’ın (2008) yapmış oldukları çalışmada, öğretmen adaylarının %45,2’inin dersin yönetimi ve sınıf kontrolü etkinliğini yaparken çok zorlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Ergüneş (2005) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının ders yönetimi ve sınıf kontrolü etkinliğini %31,2 oranında gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının “öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi” etkinliğini kısmen ($\bar{x}=2,15$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguyu destekleyecek şekilde Ergüneş (2005) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının %30,8 oranında öğrenci çalışmalarına not verme etkinliğini gerçekleştirdiklerini belirlemiştir. Gürbüzürk (2006) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının %48,9’unun öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini tam olarak gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguların aksine Bektaş, Horzum ve Ayvaz’ın (2012) yaptıkları araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89’unun öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliğini yapmak istedikleri sonucunu ortaya çıkarmışlardır. Güzel ve Oral’ın (2008) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının %81,5’inin öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini zorlanmadan yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının “okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri” etkinliğini kısmen ($\bar{x}=2,21$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %24’ünün okul müdürü ve okul kuralları etkinliğinin işlevsel olduğuna inandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bektaş, Horzum ve Ayvaz (2012) yaptıkları araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %87,9’nun okul müdürü ve okul kuralları etkinliğini yapmak istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ergüneş (2005) yapmış olduğu çalışmada okul müdürü ve okul sorunları etkinliğini öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (%56,7) tarafından yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının “okul-toplum ilişkisi” etkinliğini ($\bar{x}=2,39$) gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bektaş, Horzum ve Ayvaz (2012) yaptıkları araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89’unun okul ve toplum etkinliğini yapmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguların aksine Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %18’inin okul ve toplum etkinliğinin yararlı olduğuna inandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının, okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki, rehber öğretmenin eğitsel kol kapsamındaki çalışmaları ve kurul toplantıları hakkında bilgi alma, öğretmenin okuldaki bir günü ile ilgili gözlem notlarını, gözlediği öğretmenle birlikte inceleme öğrenci gelişim dosyalarının nasıl hazırlandığı ve değerlendirildiği ile ilgili bilgiler alma, dönem planını rehber öğretmenimle birlikte okulun bulunduğu koşullara uyarlayarak hazırlama, okulun örgüt şemasını incelemeleri ve her dersten sonra, gözlemlediği öğrencilerle ilgili bilgileri sınıf öğretmeni ile paylaşma etkinliklerini gerçekleştirme düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının, dönem planını rehber öğretmenimle birlikte okulun bulunduğu koşullara uyarlayarak hazırlama, öğretmenin sınıf dışında öğrencileriyle ilişkilerini gözleme, öğretmenin okuldaki bir günü ile ilgili gözlem notlarını, gözlediği öğretmenle birlikte inceleme, öğrencilerin bireysel olarak yaptığı çalışmaları, uygulamalar sırasında öğrencilerin eğitim etkinliklerine aktif katılımlarını sağlayan yöntemleri ve ders sonunda bir sonraki ders için öğrencilerin yapmaları gereken çalışmalarla ilgili onları nasıl yönlendirdiğini gözleme, okulun örgüt şemasını inceleme, uygulama yaptığı okulu fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle tanıma etkinliklerinin gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre kız öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Araştırmada bulunan bu sonucun aksine Güzel ve Oral’ın (2008) yapmış oldukları çalışmada kız ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

Okul deneyimi uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerden her birini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşler açısından, öğrenim gördükleri fakülteye göre İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Bu durumun, etkinlikleri koordine etme işlemlerinde iki fakülte arasındaki farklılıktan kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca farklılığın, okul deneyimi ile ilgili organizasyonlarda İl Milli Eğitim Müdürlüklerince belirlenen ilköğretim okullarının eğitsel, sosyal, kültürel ve yönetsel açıdan sahip olduğu koşullardan da kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki önerilere yer verilebilir:

- Bu araştırmanın bulguları incelendiğinde, bazı etkinliklerin (öğrencinin bir günü, dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma, dersin yönetimi ve sınıf kontrolü, okul-toplum ilişkisi) bütünüyle gerçekleştirildiği, bazı etkinliklerin ise (dönem planını hazırlama, öğretmenin bir günü, öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevleri) kısmen gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Buna göre etkinliklerin tam düzeyde gerçekleştirilmesi için, okul deneyimi ile ilgili fakülte'deki teorik derslerde uygulama okulunda yapılacak çalışmalar hakkında detaylı bilgiler verilerek, öğretmen adayları etkinlikler konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Etkinliklerin tam düzeyde gerçekleşmesi ve öğretmen adaylarının uygulama okulunda ne ile karşılaşacakları konusunda bilgilendirilmeleri için, ilköğretim kurumlarında öğretmenlik deneyimi olan ya da eğitim fakültesi mezunu olan öğretim elemanları Okul Deneyimi dersini vermelidir.
- Eğitim fakültelerinde standart bir program uygulanıyor olmasına rağmen, okul deneyimi etkinliklerini gerçekleştirme düzeyleri bakımından İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılık çıkmasının nedeni, program harici faktörlerin elde edilen kazanımları etkilemesi olabilir. Bu faktörler öğretim elemanı, öğrencilerin derse karşı tutumu, yeterliliği vb. insani faktörler olabileceği gibi, teknolojik alt yapı ve uygulama okullarının buldukları fiziki ve sosyal koşullar olabilir. Üniversiteler arasındaki farklılığın nedenlerinin tespit edilmesi açısından, nitel araştırmalara dayalı çalışmalar yapılmalıdır.
- Bu konuyla ilgili Eğitim Fakültelerinde yer alan diğer bölümlerde benzer çalışmalar yapıp, Okul Deneyimi dersinin uygulamaları ile ilgili genel görünüm ortaya konulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alakuş, A., Oral, B. ve Mercin, L. (2005). Güzelsanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının okul deneyimi-II uygulamasına ilişkin algıları, *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Azar, A. (2003). *Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerin yansımaları*. Milli Eğitim Dergisi, 159, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/azar.htm> Erişim tarihi: 24.04.2006.
- Başkan, G. A. (2009). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 16 – 25.
- Battal, N. (1998). *Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması etkinlikleri ne ölçüde gerçekleştirilmektedir?* VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Konya, Türkiye, 9-11 Eylül.
- Becit, G., Kurt, A. A. ve Kabakçı, I. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 169-184.
- Bektaş, M., Horzum, M. B. ve Ayvaz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinin amaç ve etkinlikleri hakkındaki görüş ve önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 33, 1-20.
- Bilgin Aksu, M. ve Demirtaş, H. (2006), Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi II dersine ilişkin görüşleri (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 3-21.
- Cansaran, A., İdil, Ö. ve Kalkan, M. (2006), Fen bilgisi eğitimi anabilim dallarındaki “okul deneyimi” uygulamalarının değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 83-99.
- Demircan, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- Eraslan, A. (2008). Fakülte-okul işbirliği programı: Matematik öğretmeni adaylarının okul uygulama dersi üzerine görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 34, 95-105.

- Ergüneş, Y. (2005). "Okul Deneyimi" dersi uygulamasının öğrenciler tarafından amacına uygun olarak yapıldı yapılamadığının değerlendirilmesi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (13), 106-128.
- Gökçalp, M. (2007). Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılaya düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 56-63.
- Gömleksiz, M. N., Mercin, L., Bulut, İ. ve Atan, U. (2006). Okul Deneyimi II dersine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri (sorunlar ve çözüm önerileri), *Eğitim Araştırmaları*, 148-158.
- Gürbüz, O. (2006). *Eğitim fakülteleri programlarında yer alan Okul Deneyimi-II çalışmalarının değerlendirilmesi*. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri. Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Muğla, Türkiye, 13-15 Eylül.
- Güzel, H. ve Oral, İ. (2008). S.Ü. Eğitim Fakültesi OFMAE bölümü öğrencilerinin Okul Deneyimi etkinlikleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 249 -261.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılınç, A. ve Gödek Altuk, Y. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 41-70.
- Koç, S. ve diğerleri (1998). *Okul-Fakülte İşbirliği*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme.
- Oğuz, A. (2004). Okul deneyimi I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-163.
- Oral, B. ve Dağlı, A. (1999). Öğretmen adaylarının okul deneyimine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim*, 254, 18-24.
- Özçelik, N. (2012). Yabancı dil öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 515-536.
- Özkan, H., Albayrak, M. ve Berber, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarında Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü, *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Özmen, H. (2008). Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Saracaloğlu, A. S., Yılmaz, S., Çoğmen, S. ve Şahin, Ü. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (22), 15-32.
- Sands, M., Özçelik, D. A., Busbridge, J. ve Dawson, D. (1997). *Okullarda uygulama çalışmaları*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme.
- Selçuk, Z. (2001). *Okul Deneyimi ve Uygulama*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şaşmaz Ören, F., Sevinç, Ö. S. ve Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(58), 217-246.
- Turgut, M., Yılmaz, S. ve Firuzan, A. R. (2008). Okul Deneyimi uygulama sürecinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8(2), 1-26.
- Ulusoy, K. (2009). Öğretmen adaylarının, Okul Deneyimindeki uygulama öğretmenlerinin Tarih konularını işleyişleri ile ilgili görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 1-17.
- Ünlü, H. ve Karahan, B. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 125-134.
- Varış, F. (1973). Cumhuriyetin 50.yılında Türkiye'de öğretmen yetiştirmede karşılaşılan birkaç sorun. *A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi (50.Yıla Armağan)*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, 36, 47-62.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri, *İlköğretim-Online*, 3(2), 54-59.
- Yılmaz, N. (2009). Öğretmenlik programlarındaki okul deneyimi dersinin öğrenim çıktıları ve uygulaması. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 231-254.
- YÖK, (2007). T.C. Yükseköğretim kurulu öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982–2007). Ankara.